

pošiljaočeve radnike da mu pomognu kod ispravnog smještaja kutija, a da se oni pozivu nisu odazvali. Ako nije mogao održati spomenute uvjete zbog pomanjkanja prostora u avionu, smio je preuzeti na prijevoz samo toliko kutija za koje je mogao poduzeti potrebne mjere da se izbjegne šteta, a ostale kutije nije smio preuzeti na prijevoz.

Iz navedenoga proizlazi da tuženik nije dokazao da je poduzeo sve mjere koje su bile potrebne da se spomenute pošiljke prevezu avionom tako da se izbjegne šteta, a niti da mu je bilo nemoguće da poduzme potrebne mjere.

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 19.VI 1967.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Dušan Arneri, dr Emilio Pallua

Prijevoz stvari morem - Predaja robe lučkom skladištaru - Brodarova odgovornost - Odgovornost lučkog skladištara - Protest lučkog skladištara brodaru - Brodar se može ugovornim klauzulama osloboditi odgovornosti za štetu na teretu koja nastane od časa iskrcaja do predaje primaocu - Ako je brodar pod navedenom klauzulom teret predao lučkom skladištaru, on odgovara samo za izbor skladištara - Skladištar odgovara primaocu kojega brodar ovlasti da preuzme robu na temelju ugovora o uskladištenju, jer u ovom slučaju primalac nastupa u odnosu na skladištara kao brodarov cesionar - Skladištar koji je primio teret na temelju teretnice odgovara za robu prema stanju koje proizlazi iz teretnice - Skladištar koji od brodara primi robu dužan je uložiti protest prema propisima Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova - Ako je ambalaža oštećena, nije dovoljno u protestu navesti samo da se radi o oštećenoj ambalaži, već skladištar mora odmah nakon primitka koleta kontrolirati njegov sadržaj

Tužitelj je osiguravajući zavod koji je stupio u pravnu poziciju primaoca tereta. Tuženici su brodar i lučki skladištar. Radi se o manjku 9 komada brojača okretaja. Nakon što je brodar robu prevezao, predao ju je na uskladištenje drugotuženom skladištaru, a primalac je prilikom preuzimanja od skladištara ustanovio navedeni manjak.

Prvostepeni sud je brodara oslobodio, a drugotuženoga je obvezao na naknadu štete s obrazloženjem da je drugotuženi kao uredan privrednik bio dužan nakon što je primio oštećene sanduke odmah utvrditi njihov sadržaj i

ustanoviti stvarno stanje robe koju prima.

Povodom drugotuženikove žalbe drugostepeni sud je rješavajući o sporu potvrdio presudu prvostepenog suda sa slijedećim obrazloženjem:

Pitanje odgovornosti broдача za gubitak ili oštećenje robe preuzete na prijevoz, a u vezi sa čuvanjem, staranjem i rukovanjem nakon iskrcaja robe iz broda, prosudjuje se u skladu odredaba člana 53 u vezi sa članom 72 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova (Sl.list SFRJ broj 25/59), odnosno u koliko dolazi do primjene Medjunardna konvencija za izjednačenje izvjesnih pravila o teretnici (Haaška pravila 1924) u skladu odredaba člana 7 Konvencije.

Prema odredbama citiranih propisa broдар se može posebnim uvjetima o prijevozu (klauzule teretnice) osloboditi odgovornosti za štete nastale na robu nakon što je roba iskrcana s broda i predana na čuvanje trećim osobama. Valjanost ovakvih ugovornih klauzula izvodi se iz odredaba člana 72 cit. Zakona, kao i iz odredaba člana 7 Haaških pravila, pa ocjenjujući pitanje valjanosti tačke 21 teretnice prvotuženog, valja istaći da su odnosne odredbe tačke 21 teretnice u pogledu prava broдача da robu preda trećem na čuvanje na opasnost i račun primaoca, u skladu sa cit. zakonskim propisima.

Prema tome u skladu s ugovornim obavezama o prijevozu robe morem, prvotuženi broдар odgovara za oštećenje i gubitak robe primljene na prijevoz od časa prijema robe do časa iskrcaja s broda, tj. do časa predaje tereta ispod čerka broda primaocu odnosno trećoj osobi, kojoj broдар u slučaju nepravovremenog dolaska ovlašćenog primaoca robe, predaje robu na čuvanje. Za daljnja oštećenja ili gubitak koji nastane nakon takve predaje robe trećoj osobi broдар ne odgovara, osim ako mu se dokaže da je prilikom izbora osobe kojoj je u luci odredišta povjerio robu postupao nepažljivo, tj. u koliko se dokaže da je oštećenje ili gubitak posljedica propusta u izboru skladištara (culpa in eligendo).

Iz nesporno utvrdjenih činjenica u toku spora slijedi da je prvotuženi po teretnici broj 106 preuzeo na prijevoz 2 kutije brojača okretaja iz New Yorka u Rijeku za naznačenog primaoca, da je prvotuženi dao drugotuženom nalog za iskrcaj i uskladištenje odnosne robe, da je drugotuženi na osnovi naloga izvršio iskrcaj 17.III 1966, te da je o izvršenom iskrcaju i uskladištenju izdao prvotuženom potvrdu s datumom od 20.III 1966. o primitku dva koleta tahometara s naznakom "kartoni otvoreni", da je dana 24.III 1966. zatražen pregled robe i da je pregled izvršen 25.III 1966, te da je utvrdjen manjak u kartonu broj 2 od jednog brojača.

Sporno je medju strankama da li je prvotuženi odgovoran za nastali manjak jednog brojača, ili je za taj manjak odgovoran drugotuženi kao skladištar.

Prvostepeni sud je pravilno uzeo da je za odnorni manjak odgovoran drugotuženi.

Predajom robe trećoj osobi u luci odredišta, odnosno davanjem naloga o iskrcaju i uskladištenju, prvotuženi je sklopio ugovor o uskladištenju s drugotuženim, pa je drugotuženi iz odnosa o uskladištenju prvenstveno odgovoran brodaru, tj. prvotuženom za svaku štetu koja bi nastala na robu od časa kad je robu primio do časa predaje ovlašćenju osobi na raspolaganje robom. Ovlašćena osoba na raspolaganje robom za drugotuženog - skladištara je ona osoba na koju brodar prenese prava i obaveze koje slijede iz ugovora o uskladištenju robe, koji je brodar sklopio sa skladištarom. Po prijenosu prava iz ugovora o uskladištenju robe, a koji prijenos uslijedjuje izjavom brodaru da nema zapreke da se roba izda ovlašćenom primaocu iz teretnice ili nekom drugom izjavom, ovlašćeni primalac robe po teretnici ulazi u ugovor o uskladištenju sa skladištarom, pa prema skladištaru ulazi u sva prava i obaveze koja slijede iz takvog ugovora.

U pogledu stanja i količine robe za ovlašćenu osobu iz teretnice prema brodaru vrijede navodi teretnice, pa primalac osnovano može tražiti da mu brodar, odnosno skladištar preda robu u skladu s navodima teretnice. Ako skladištar nije u stanju da mu robu preda u skladu s navodima teretnice, dužan je dokazati ovlašćenom primaocu robe iz teretnice da nije primio robu od brodaru prema navodima teretnice, već da ju je primio prema njegovoj potvrdi o uskladištenju i da izdana potvrda o uskladištenju nije u skladu s navodima teretnice. U takvom slučaju odgovornost za oštećenje ili gubitak robe prema ovlašćenom primaocu iz teretnice ostaje na brodaru, i on je dužan da svu eventualno nastalu štetu naknadi.

Medjutim, ako brodar dokaže potvrdom o uskladištenju da je predao robu na čuvanje skladištaru u skladu sa sadržajem teretnice, tada se ima uzeti da je skladištar primio robu kako je opisano u teretnici, te da je eventualni manjak ili oštećenje nastao u toku uskladištenja robe, i da je za pokazani manjak odnosno oštećenje odgovoran skladištar kao samostalno poduzeće iz ugovora o čuvanju robe. U spornom slučaju brodar je potvrdom o uskladištenju robe dokazao da je drugotuženom predao na uskladištenje dvije kutije brojača, kako je to navedeno u teretnici. Napomena drugotuženoga u potvrdi o uskladištenju u pogledu stanja ambalaže ne može se uzeti

kao valjan prigovor u pogledu manjka robe. Valjano utvrđenje manjka robe trebalo je da drugotuženi izvrši, obzirom na pokazano stanje ambalaže, tj. da su kutije otvorene, odmah po prijemu i da o eventualnom utvrđenom manjku brodaru stavi valjane pismene prigovore u smislu člana 71, stav 2 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, odnosno da prema uobičajenoj praksi u potvrdi o uskladištenju navede da je robu primio sa utvrđenim manjkom. Pismeni prigovor o stanju ambalaže robe upućivao je drugotuženog skladištara da roba nije u skladu sa stanjem opisanim u teretnici, koja je bila čista, te da postoji mogućnost eventualnog manjka robe. Obzirom na to drugotuženi je bio dužan da odmah na adekvatan način utvrdi stanje i količinu robe koju je primio, i da prvotuženom u tom pogledu dađe pismene prigovore, odnosno da takav prigovor unese u svoju potvrdu o uskladištenju. Drugotuženi ovako nije postupio, pa se u pogledu preuzete količine robe na čuvanje, dok se protivno ne dokaže, ima uzeti da je prvotuženi drugotuženom predao robu u količini kako je navedeno u teretnici, odnosno u potvrdi o primitku robe.

Manjak odnosne robe, kako slijedi iz isprava priloženih spisu, tj. iz zapisnika o pregledu robe broj I-181/66, ustanovljen je tek 25.III 1966, tj. pet dana nakon izdavanja potvrde o prijemu, dakle u roku koji nije u skladu s odredbama člana 71 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, pa se ima uzeti, dok protivno drugotuženi ne dokaže, da je manjak nastao nakon iskrcaja i predaje robe na čuvanje. Drugotuženi ovakav dokaz u toku spora u žalbi nije naveo, pa se ima uzeti da je odnosni manjak, koji je utvrđen prilikom izručenja robe ovlašćenom imaocu prava na raspolaganje robom, nastao za vrijeme dok se roba nalazila kod drugotuženoga na čuvanju, a ne, kako to tvrdi drugotuženi, da je odnosni manjak nastao za vrijeme dok se roba nalazila kod prvotuženoga, te da je drugotuženi od brodaru primio na uskladištenje manju količinu nego što je naznačena u teretnici i spiskovima robe.

Drugotuženi se svojim propustom da pravovremeno utvrdi primljene količine robe od brodaru, i da o tome u smislu važećih propisa brodaru stavi pismene prigovore, lišio valjanog dokaza koju je količinu robe doista primio na čuvanje, pa je stoga opravdano da snosi sam štetne posljedice svoga propusta.

G.B.

Bilješka.- Ne ulazeći u detaljniju analizu gornje presude čini mi se nelogičnim stajalište suda prema kojemu s jedne strane utvrđuje da skladištar odgovara na temelju skladišnog posla, a s druge strane ga obvezuje da ulaže protest prema propisima Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, budući da se ovaj zakon u nijednom slučaju ne može odnositi na skladišni posao.

B.J.